

Nemzeti Társalkodó

KOLOZSVÁRTT

37-ik szám.

PÉNTEKEN,

Sep. 13án

Tartalom: Milla. (Vége.) Pesti levelek. Szolgabíró ur. Esengés. Holmi.

MILLA.

Eredeti beszély.

VI.

(Vége.)

Martius elsője volt, midőn Szendetáján újabb látogatást szándékozva tenni, fogattam. Hirlapokból olvastam hogy Aurél 5én árverés utján lovait, tulkait, 's borát eladandja; nem foghatám fel e' tett indokát, midőn marhatenyésztésről velem gyakran meghányt vetett tervén egyszerre illy fordulatot láttam; tán nőszül? gondolám, minthogy Méray Blánka grófhölgyel, már nagyon is kezdék beszélni szerelmi viszonyát. Látni vágytam 's egyszersmind derék tulcai közül néhányat meg is vásárlani. Indultam, kissé fanyar szél futt 's nem nagy kedvem telt benne, a' mint a' sűrűbben huldogáló hópilleket csapkodta szemeim közé. Az nekem még is jólesett, midőn fiatal bajuszomnak némi kergesedését vettem észre, most fagyott legelőbb jégsap bajuszomra, mi engem szerfölött gyönyörködte-tett. Szint olly boldognak érzem magam általa, mint midőn tanuló koromban felsőbb tanokra átmenve, szabad volt a' tanoda udva-

rán nyiltan ereszenem pipám bodor füstjeit. Világ kincseért nem adtam volna hogy csapos bajusszal léphetek be barátomhoz, kinek öszerülakát csak hamar látám felém borongani. Szendetája most is jól nézett ki, 's bár az ormokat csak lombvesztett fekete tölgyek 's pár arasznyi hó fedék, volt még is a' hegy-lánczozatok bájos vonalmain valami ábránd- szülő vad kellem.

Aurél szokott melegségével fogadott mint szintén családja.

A' vigan átídőzött nap estvéjén, pipára töltve lefeküdtünk. 'S minthogy álmosok nem valánk, kértem Aurélt, beszélje el mennyiben beszél valót a' világ Blánkávali viszonyáról.

Nevetséges barátom a' világ fecsegése—szólt Aurél — gyakran egy porszemet nagyobbra nevel a' Retyezátnál. 'S rendesen jön ki, midőn egészen változott körülmények közt, halljuk a' világtól, mennyire haladtak csaknem elfeledt viszonyaink. Elbeszélem tehát mult farsangomat, előbb örömeim, később szenvedésem, végre újabb boldogságom miatt nem érkeztem megizenni neked. Volt dolog barátom városunkon midőn hire futott, hogy Méray gróf családja szállást fogadott 's Blánka vigalmainkban fellépend. Az ifjuság nem lelte helyét; egyik kérkedett hogy ő leend szerencsés Blánkával az első tánczot eljárni; a' másik, az idei tánczokat körükben tanulandja; a' harmadik már előre meg volt-

néhány ebédre hív; a' negyedik örvendett hogy rég nem látott kedves rokonait újra látatandja, 's isten tudja csak, mellyik mikép köté már előre az ebet a' karóhoz; hogy sokan hetykékednek gyanítám: mert már azon első tánczost is én szerencsében megelőztem még akkor, midön Méray grófnő anyámat háziöltözeteiben meglepve, Blánka az első körtánczra velem ígérkezett. Végre beérkeztek, nem késtem látogatásommal, még is már az ifjuság nagy része megelőzött, mi szó közben előkerülvén mondám Blánkának, annyi tisztelkedők közt el is feledhetett a' grófhölgy hogy az első társos tánczchal engem boldogítand.. Nem vagyok olly feledékeny, 's hát ha még az első mazurra sem ígérkeztem senkivel, mit mondana ön reá?—Mit mondanék? kérném nagysádat, ne ígérkezzék 's tegyen engem az ifjuság közt legboldogabbá. Blánka angyalnyájon ígérkezett. De megütköztem, midön hallám hogy az első tánczos estvélyt gróf Vidám adja, ki ellen zálagos keresetem már megindítám vala. Sejtém! hogy meghívó levélt nem fogok kapni. Csakugyan még azon estve apród lépék be a' szobámba legnagyobb örömemre gróf Vidám meghívó levelével. A' vigalom elkezdődött körmagyaron, Blánka ezt kimondhatatlan kellemmel tánczolja. Örültem hogy vigalmunk magyarul kezdődik. Felállánk, és mindenek szemei én reám nézzenek. Az arslán sereg bámult minő szellemtől nyertem, ja' salonok szőnyegeire indigenatust? 's kik egykor gyermekkori igénytelenségemben ismerének, nem kevés meghökkenéssel pillantottak meg az előre farsangkirálynőjévé kiáltott Blánka balján. Engem lenyomott azon sok—lányra 's még több—vagyona éhezett szépeltő tekintete, melly tánczom teljes élvét azonban nagyon nem zavará, mert érezve kezemben Blánka hó kezét, tán a' világ nyomorját is elbirtam volna.

A' tánczot eljártuk. Blánkával ezután hogy tolakodó né legyen ritkán beszéltem, de annál többet tánczolóék. Tánczszünet alatt gróf Vidám karon fogva sétált velem, 's atyafias hangon szólta, mi iszonyu mozgásba hozta szépeltő vetélytársimat, 's bámulák minő istenség koponyájából pattant teremtés vagyok én 's olly otthonos némelyiköknek fényesnek látszó körben, minél azonban máshol eleget láttam még fényesebbet. Mérai gróf csak hamar hozzánk csatlakozott, 's együtt egész

éjen át legtöbbet időztünk. Csak hamar egy barátom azon hirrel áll elő, hogy Vidám gróf, ugyan melegen nyilatkozott rólam neki többek hallattára. Meglepett perestársam szokatlan szivessége, 's igen kezdém őt szeretni. „Édes Auréloom — szóla egyszer hozzám, — te nekem rokonom vagy, nem pörös társam,“ 's kezem kifejezéssel szorítá meg. Ez sem kerülte el vizsgálóim figyelmét, 's már másnap illy arczképemet hordozá a' hir uton utfele: Az ármányos, bizony Blánkával szerelemben van: de bizony nem pusztá hir hogy Vidám őt királyi megegyezéssel örökösének hagyja, mint utolsó családjából.. bizonyjal Méray azért olly szives. Blánka az Auréle!! A' hir úgy fut egy kis városban mint a' Nemere szele Háromszékben; eldermedtek tőle sok remény lovagjaink, mások ösztönt kaptak Blánkát elütni kezemről. Igen könnyűnek vélték azt; míg mások éppen Blánkávali mátkaságomról susogtak. Viszonyom azonban a' grófhölgyel csak ott álla hol együttlétünkör, szerettem őt, hittem rokon hajlamát; de soh sem kérdezém. Nem is jó azt kérdezni, a' szerelem önként kifejlik, máskép idétlen növény. De a' hir mind nőtt, ez kettőnknek némi kijelöltségre mutatott, de rosszul esett nekem hallani, hogy egy pár szépeltő már Blánkának ingerkedésül használta fel szerelmemet; felruházták arczait dalaimból mondván hogy onnan vetkeződtek le azok, bár azokat még Blánkávali ismeretségem előtt, Millához irtam vala.— Ez által a' lányt tőlem visszavonultabbá tették, társas körökben nem láttam többé felém merengeni tiszta kék szemeit, 's ha tánczra kértem mindig végedes végig elvult ígérkezve, különben otthon családjairántami nyájasságában mit sem változott, 's Blánka is ott elég gyöngéd volt irántam. De társas körökben naponta mind inkább letaszított viselet, úgy hogy czimetlenségem szagát magam kezdem már érzeni. Eszembe jutott egy fiatal gróf, ki bizonyos grófi körben legsziveltebb barátjától, ki azonban nem vala gróf, kérdezé: ön honnan való, kérem? — Lelkem vérzeni kezdett köreink ferde balságain, 's a' társas köröket jó korán ott hagyám, hol naponta mind inkább megtanultam, hogy a' gróf a' fertály mágnást, ez a' nemest, a' nemes a' fertály nemest, ez a' polgárt, a' polgár a' földnépét, a' földnépe a' cigányt, mind úgy nézi mint Bramin a' Pariat, 's csak akkor te-

szik a' szépet egymásnak, midőn reá szorulnak. Nagy gondolattal vajudtam, elfeledni Blánkát, lemondani édes reményemről. E' volt minden vágyom; de midőn Méray gróf meghívásának ellene nem állhatva házában megjelentem, a' lányka egy mosolya mindent elfeledtetett velem, 's irántami hidegségét kezdém ártatlan szemérmének tulajdonítani. Így folyt néhány hetem, remény, vágy 's aggalom között, midőn végre látam Blánkát b. Zsengey lakánál naponta megfordulni, melly háznál egy szép reményű fiatalunk serdüle. Hamar megtudám hogy egy ujdón tánczot tanulnak, melly e' farsangon a' legfelsőbb körüeket játszó czéhszerű tánczává vala válandó, kiknek nem kevésbé sérté büszkeségöket hogy lányikat egy polgárfiu is, kinek pénze van belépti jegyre, szeltében tánczoltathatja. Éppen most érkezett be hozzánk a' magyarokban kiütött mágnáscholera, melly köreink közé vagyommennyiség, 's affectatio szerint kezdé vonni a' sinai kőfalakat, melly az eddig összesimultabb fiatalság közé hideg bizalmatlanságot hinte el, sőt még political életünkbe is bevágott, 's a' nálunk szép hatalmu nemeség, legszentebb ohajtásunk, az unionak szagjától is kezdett ájulni már, előre rettegven egy beállandó aristocratico -aristocratiától, melly ugyancsak furesa állományi rendszer is. Lelkem busan kezdé felismerni Blánkában is ez ujdón ragály kórjelenségeit, eszembe jutott mit egy reggel Mérayéknál mondál nekem, hogy Blánka szerelme vehet majd más irányt midőn köreibe fellépend. Nem birtam hordani szerelmem aggodalmait 's midőn őt egy pár közvilágomban, az ifju Zsengeivel a' legmeghittebben láttam társalogni, szívemben a' szerelmi csalódás szokatlan kínjait kezdém érzni, csak nem örjögöttem; mig végre az aszkór jelenségeit érzem, 's orvos kézre bízam magam. Ó rettentő kin a' megcsalt szerelemé, soha azt nem hittem, nem is próbáltam eddig; az isten is őrizzen meg tőle. De az én sebemnek még egy gyógyszer volt, Milla szerelme, miből szívemet új szerelmem még végkép nem mosdatá ki. Most érzem hogy azon eddig nem sokba vett kincs drágább életemnél, 's bár egy pár barátom, kik az ujdón táncz tanulásában részt vettek, Blánka szerelmét Zsengeivel bennem hitté érlelék, érzem hogy végkép nem vagyok elhagyatva; mert Milla él, a' falusi egyszerű lányka, ki

keblementanult meg érzni, csókjaim közt szeretni; a' mély érzelmű Milla él, engem még szeret 's botor büszkeségemet megfogja bocsájtani. Most kezdém barátom látni magamban Aesopnak nem kutyáját, hanem felpiperézett szarkáját, visszaborzadtam a' pávatollaktól mellyeket botor szerelmem rakott szellememre, 's nem vártam hogy mások tépjék le rólam, én hánytam le a' hitvány idegen fényt. Am a' forró láz még azon napon vadul kiráza. Ó barátom milly botor a' szerelmes! a' zon lény kit eddig égnek angyala gyanánt megimádtam volna, kinek minden mozdulata lelkem hurjait édesen zengeté, most sötétlen tünt fel nekem. Eszembe juta arcának gyöngé rózsája, mellyben szavaira felpirult midőn velem beszélt, 's hová magyaráztam én azt? Ugy hittem e' pír családi szégyen hogy velem nyájasan szólni talán szülőitől kényszerítetik, 's ha szavamra pirult el, ez harag volt a' tolakodó szemtelenre. Érzem hogy ha most vele találkoznom kellene, egy szót nem tudnék hozzá szólni. Így esik a' szerelmes egyik tulságból a' másikba. Most ujra szeretem Blánkát, ha számot vetek, ő egy olly szelid szives grófhölgy hogy tisztelem méltan megérdemeli, 's annyival inkább ha nem szeretett 's hozzáam még is olly barátiás meleg volt; csak én voltam botor hogy sorsával 's a' világgal számot nem vettem. Hiába! inkább szerettem őt mint hogy számítani tudtam volna. Most már elnézném őt Zsengey karjain is, 's ha vele boldog lenne, hiszem hogy tudnék örülni rajta. Nagy dolognak tetszik; de ki életben megtanulta legyőzni szenvedélyeit, legyőzheti a' szerelmét is.

Mig a' forró-láz kinzott, jó időig megmaradásom is csak koczkán függött; de sorsomról családomnak világért sem irtam volna, kórágamban reszkető kezekkel irtam jól létemet, 's a' legmélyebb fájdalom közt, hogy farsangom mi vigan telik. Egykor Ivánka levelét veszem. Auréloom! írja ő, bocsáss meg ha zavarom édes boldogságodat; de ezt kívánja Milla helyzete, ki szerelmét, könnyűt, sohajtását, 's mindent mi egy hölgy keblén átviharzik, neked áldozá, 's most talán végsohajtásában kiáltja nevedet. Lásd Aurél, Milla téged nagylelkűségben felülmult, ő is lehetett volna ellenedben büszke; mert... báró F... egykori vetélytársad, kit te is csak kéjadásznak hittél, kezét innepélyesen megkér-

te, az egyszerű de lelkes lánykának. Szülői biztaták őt, mivel a' hír köztök téged Blánka mátkájának monda, 's így hozzád reményeket már eljátszodák. Milla időt kért gondolkozásra 's anyját unszoló menne vele hol Blánkát megláthatja. Ha Blánka szebb mint én, úgy Aurél diadalt vívt rajtatok anyám, kik nem nézve eszét, lelkét, becsültetését, úgy hittétek hogy őt a' sors csak azon helyzethez köté, mellyben akkor vala 's megvetőleg bántatok vele; akkor ha Blánka szebb, győzött Aurél, 's én szerelmem martaléka leszek, ha nem szebb, úgy Aurél is egy azok közül kik szerelmökkel pénzt 's tekintélyt keresnek, akkor ő érdemetlen szerelmemre 's én a' báró neje leszek. Bementek egy vigalomba, te nem valál ott, csak Blánka. Milla körülnézte Blánkát, arcain halványság futott el, győzött Aurél anyám, o Blánka szebb mint minden lány, kit ismertem valaha, menyjünk haza, rosszul vagyok. Mind ezt bizonyos adathól tudom, úgy azt is hogy azóta terhes beteg szegény. Ha elfeledted is keresd meg őt Aurél, mert ő téged hűn szeretett, 's illy önáldozó szerelmet minő Milláé vala, e' földön ritkán találsz.

Elbámultam Millán milly jól áttudá érzni büszkeségemet, 's mekkorát tudá áldozni szerelmiért „szerelme most teljes fényben álla előttem, érzém hogy ebben inkább kell vala biznom, mint feláldoznom olly drága kincset büszkeségemnek. Érzém hogy bűnös vagyok, csak az mente, hogy egy lányka jellemében ekkora erőre nem számíthaték, ismerve lányainkat. Elképzelém a' kedves sáppadt arczait, előmbe lebegett a' szegény beteg, 's szorongást érzék keblemen, érzém hogy őt elvesztenem száz akkora kin volna, mint hogy el kelle válnom Blánkától, 's meghatároztam meglátogatni őt, 's megígérni hogy a' mint anyagi helyzetem engedendi, nőül veendem.

Éppen ablakom előtt államár fuvárosom, midőn gróf Vidám apródja lépik be hozzám, azon izenetét hozva hogy minél előbb látogassam meg. Azonnal a' grófnál termettem, megfedde hogy hivatlan meg csak egyszer látogattam meg ismeretségünk után, fájjalá e nyelegve hogy nincs leánya, mert úgy Méraytól nem kellenetán annyira irigylene gyakori látogatásimat. Én megköszöntem irántami hajlomát. Végre kijelenté, hogy velem egyokért azért kívánt találkozni, hogy családunk nála levő 's engem közelebből illető javai i-

ránti zálagos keresetemmel hagyjak fel; mert engem inkább szeret hogy sem velem pereljen. Ezt annyival inkább megteheti, mert neki is bizonyos vagyona iránti keresete lefolyván pénzre lesz szüksége. Kérdé a' pénzt mikor adhatom át? ápril végére biztatám. Illy véletlen körülményekre is voltak téve intézkedéseim 's egy jelentéstelen jószágocskám, kevés marháim, 's boraim árából egész összevet könnyen kiállítom.—Vilmatelke tizezerben van, megér harminczat, évi jövedelme ha én fogom kezelni lesz ezer pengő, ebből pár év alatt marháimba vert adósságom kifizetem, 's azon tul jövedelmemmel becsületben élhetek. Most barátom elég boldog vagyok, mit nagy részint öniparomnak köszönhetem, bár nem tagadom hogy mellettem főszerepet a' sors, szerencsés körülményim játszodtanak. De bár minő sors közt, csak szerencse ne szegüljön ellenünk, meg van kinek kinek saját teendője, 's éltét mind az biztosíthatja, ki felfogta teendőit, kitartással bír, 's tulzott követeléseit nincsenek. Igen megnyert a' grófszivevése, 's kijelentém neki hogy szivevései által leköteltetettjévé tön. Ő még most átadta Vilmatelkiről szóló levelimet, 's alig fogadá el reversálisomat is, mondván hogy inkább bizik szavamban, mint egy hitvány papirdarabban. E' becsültetésem volt legfőbb gazdagságom, igen jólesik hogy eddigi éltomben az emberek bizalmát megtudtam nyerni, e' kincsemet meg is őrzendém siromig.

Másnap estve értem Millához, behajtatam az egyszerű lak elébe, a' házban mozgást láttam, mi mutatá hogy őket megleptem. Bementem. Milla anyja fogadott. Köszönte hogy a' sok grófi fény után igénytelen házokról is megemlékeztem, 's némi zavar volt arczain.

Hogy létöket kérdém 's Milla hogy létét.

Milla beteg—felelt az anya,—két hét óta terhes beteg, orvosi nem tudják mi emészti belől.

Láthatom-e őt?

Nagyon beteg. Fekszik.

Ne tiltsanak el tőle, engedjék láthatnom őt.

'S mit mondana majd mátkája, öcsém?

Az én mátkám?

Igen, gróf Méray Blánka.

Gróf! — Gróf néz tán egy szegényre néném, kitől önök is, bár rokonim, lányuk

kezét féltették. Nem, nem, minden csak pusztaság, fecsegés, engedje látnom Millát.

Menjünk tehát — szolt az anya, — 's a szomszéd szobába vezetett. Ott feküdt Milla kórágóiban, arca lehervadt liljomhoz volt hasonló. Szemének egykor lobogó fénye most a fájdalom mélaságát ölté magára. Erősen szép volt ő így, lelkem megesett, midőn büszke botorságom martalékát így megpillantám, ágyához omoltam, megcsókoltam toll-könnyűnek tetsző kezeit, 's könnyüm feltöre.

Te vagy Aurél? — szolt gyöngé hangon — érzem hogy bár te boldog lettél, meg fogsz emlékezni a szenvedőről, érzem hogy halálom előtt megérendem azon örömet, hogy téged láthassalak. Ugy-e Aurél, te nem feledtél el végkép engemet, csak családom lelketlensége taszított el végkép keblemtől, te szebbet, te gazdagabbat, te fényesebb körűt lelé; de mélyebben téged az sem szeret mint én. Örvendek még is boldogságodon, büszke vagyok hogy olyat szerettem, ki egy olly szép teremtményre is mint Blánka méltó lön. Te Aurél azon irigyidet, kik téged családomból üldöztek, megszégyenítéd, midőn anyagi, szellemi emelkedéssel, Blánkával fényes viszonyodat egész világ számára vette. Szülőim is megtanulták, hogy ha majd testvéreimet hozzám rokon sors éri, ne áldozzák föl önállóságukat a rokonság fecsegéseinek. Ül mellém Aurél, beszél Blánkáról, egy vigalomban láttam benne a lányok legszebbikét, o kedvesebb lényt annál soh se láttam.

Szép ő, jó ő kedvesem, de szép lelked elfeledteti velem egész világot; látom Milla te reményem felett ismeréd helyzetemet, midőn tőled elszakadtam, így előtted nem kell magamat mentenem új szerelmemért, nem is volt egyéb az mint fényem emléken, melylyen azonban képed atmosolygott. Mást szerettem, 's mindig kísért büszkeségem családod tette felett, 's ép e' büszkeségben éltán szerelmed. Most ment vagyok lánczaimtól, mert Blánka engem nem szeretett, legalább úgy mint te, soha sem. Ugy-e Millám meg fogsz te nekem bocsájtani, 's szeretni fogsz te engem, mint én téged halálomig?

Átkarolt a' kedves beteg, 's egy hosszu esőkbán olvadt össze lelkünk, mig az anya reánk adá áldását, 's biztosita hogy nemcsak férje, de az eddig ellenkező család is kevély leend bennem Milla férjére. Haza vártam Mil-

la atyját, 's mátkagyűrűt cseréltem a' kedves lánykával, nászom napját május elsőjére határoztam, mikor már zálagos javaim terhet lefizetve Vilmatelke teljesen kezemen leend. Tudom a' Méray gróf családját, 's téged is megnyerlek, nászinnepélyem személyzetének. Az új birtokot 's az új szellemű életet, tánczvigalommal szentelendjük fel, megtartom barátságos őseink szokását. Mindent szeretek én, mi őseimre emlékeztet, mert ők dicsők valának.

VII.

Az esküvőről csak tegnap érkeztem haza, Milla egészen fehér atlaczba volt öltözve 's igen jól nézett ki. Sok arany 's drága gyöngy ékességet hozott az egyszerű házból; de egyet sem tett magára. Ő a' hiuságnak nem barátja. Tánczos vigalom koszoruzá az innepélyt. Én ez estve sokat beszélgettem Blánkával. A' szép grófhölgy sajátos gyöngésséggel mondá: nem tudtam Aurél viszonyát Millával, 's szintén elhitette volt velem Aurél viselete, hogy irántam némi hajlomal van.

Ő imádtá nagysádat, — szoltam, — de számot vetett sorsával, 's én hiszem nejevel boldog leend.

Adja isten! — szolt érzelemmel Blánka — én lelkemből kívánom! —

Dózsa Daniel.

Pesti levelek.

VI. Levél.

Nyárutó 21n, 1844.

Pesten a' napokban olly nemzeties külsejű dolgok történtek, mellyek mint kelő nap sugarai a' bérceken elaludt felhőket: úgy aranyozzák meg a' nemzeti életünk sötét éjjeléből hátra maradt boru maradványokat hazánk kihajnalodott egén. Ezen események megírása, hogy korszerűségét ne veszítse, kisdédováás körüli nézeteimet háttérbe tenni követeli.

Jelen levelem tárgya tehát, két ünnepély leírása leend. Első egy gőzösnek, melly a' gr. Széchenyi István nevet viselendi, vizre bocsátása. A' másik a' pesti magyar polgári őrhad zászlójának fölszentelése. — Mind a' kettő méltó a' leírásra, mivel nemzetiségünkkel o-

hajtott viszonyban létezök. Én a' mint láttam — mennyire lehet röviden — leírom, el nem fojthatott gondolataim 's érzéseimtől itt ott mind kettőt kísérve.

Első tehát a' Gőzös—vagy Széchenyi-ünnep.

Gróf Széchenyi neve sokkal ismeretesebb minden jó polgár előtt, hogy sem arról én többet írhatnék; nemzetiségünk, 's honunk körül véghezvitt tettei pedig sokkal hangosabban szólnak érdemei mellett, mint szólnának gyenge tollam bár mely hosszúra nyúló sorai. Azért ne ítélj meg barátom, ha e' körülmény vázlatát nem honderű silány bizelgő modorban írom. Cornelia sirján csak ennyi volt: „Cornelia a' Gracchusok anyja“. Napoleon koporsóján csak ezen nyolcz betű áll: „Napoleon“ 's még is amazt az egész romai birodalom, ezt egész Europa tudta kik voltak. — Ezeket csak azért említém, hogy nagy emberek tette- 's nevei silány bizelgő magasztalásokra nem szorulnak. — De a' dologra.

Képzelheted hogy a' nagy honfi nevére keresztelendő gőzös-ünnepélyre, sokan megjelentek. Buda és Sámson gőzösök vittek istennek választott népét, és a' laicus közönséget. Buda a' választottakat; Sámson amaz utolsókat. Hogy a' gőzösök minden lobogói diszjelei kitűzve voltak: azt mondanom sem kell.

Megérkezvén az ó-budai hajógyárba a' vashörű csecsemő keresztanya özv. báró Wenckheim Józsefné, és a' keresztapa — helyettes egy katonatiszt; a' hajógyár igazgató „nemzeti“ öltönyben fogadta a' magyar vendégeket—hasonlóan egy felállított zenekar jeles működéseivel üdvözlé a' mindkét kategóriába szorított érkezőket.—Az ünnepély a' Kölcsey himnusának, a' nemzeti színház kardalnokaitól való éneklésével kezdődött. Ez a' himnus barátom, valami olly nagyszerű, olly felséges, hogy nemesak a' szívet és lelket föllengzésbe, hanem talán a' sirok éjjelében alvó hamvakat is képes mozgásba hozni. — A' himnus három szakaszban éneklése után, a' keresztanya, 's hajó-gyár igazgató az ünnepély tárgyáról röviden beszéltek, — miután a' hajó orrán lévő Széchenyi-mellszoborhoz ütött borospalaczkok nedvével a' hajónak nevet adának. Azután pohár köszönések kezdődtek. Az első poharat a' keresztanya Széchenyi István egészsége- 's életéért ülté; a' pohár-köszönések sorát tbró Besze János végzé

jeles beszédével, mit harsány „éljen“nel korszoruzott az ezerekre menő nézők kitörő hangja; miután a' felszabadított hajó, egy perc alatt, hasonló harsány „éljen“ek között vízre szállt, ipar, kereskedés, a' nemzeti jóllét ezen két factorait előmozdítandó, 's ki mindezeknek virágzásba indítója vala, annak nevét a' Mátyás palotájától a' Leonidások honáig hirdetendő. Maga gróf Széchenyi, állítása szerint országos dolgai, másoké szerint szerénysége miatt az ünnepélyen nem volt jelen, aznap reggel elutazván. De azért az igaz lelkesedés iránta nem hibázott, valamint ezután sem fog hibázni az igaz magyar kebelben. Hangozzatok vissza ti is barátom, erdős honunkból a' sokszoros „éljen“t!

Másik ünnep a' Pesti magyar polgári őrhad zászlója fölszentelése, 's eskületétele volt, — mi folyó hó 15kén a' Rákos mezőn történt. — Ennek leírását az előbbeni nappal kezdem. Már 14én estve a' magyar gyalog polgárság, diszruhában öltözve fátylós zenével tisztelgett az egyik zászló-anya gróf Károlyi Györgyné palotája előtt. Másnap pedig 5 órakor a' zenekar a' város főbb utcáit bejárván, azután előbb főbb parancsnoka szállása elébe gyűlve, onnan az evangelikus temploma melletti térre vonultak, a' többi pesti, és budai őrcsapatokat bevárandók. Megérkeztek azok is. 'S az egész két városi őrhad megindult a' Rákos felé, következő renddel: a) elől mentek a' budai huszárok; b) a' pesti magyar huszárok. c) a' budai gyalogság, d) a' pesti magyar gyalogság. e) a' pesti lövészek. f) a' pesti német lovasság. — Barátom az utczák, 's azok házainak ablakai ugy tömve voltak nézőkkel, hogy ezt nem látta ember nem is képzelheti.

Mire az őrhadok kiértek, már a' színhely el volt foglalva sok ezerekre menő kocsikkal szekerekkel; 's a' legelső számításban mint egy 40. mondd, negyvenezer nézővel; az öregebbek sem emlékeznek illy népes szertartásra.

A' színhelyen 5 sátor volt felállítva; egy a' főhadi kápolna volt, tábori szerekkel fölékítve, 's benne oltár. Négy a' keresztanyák és főbb rangú vendégek számára. Kérkezvén az őrhad következőleg állott: a' kápolnával szembe a' budai gyalogság; vele vis à vis a' pesti lövészek, a' kápolna jobb oldalával párhuzomban a' pesti magyar gyalog és huszár-

ság; baloldalon pedig a' pesti német és budai lovasság.

10 órakor a' pesti magyar lovasokból kiválasztott fényes kíséretben, pompás diszhintójában, gróf Károlyi Györgyné is, mint keresztanya, megérkezett. Temérdek méltóságos családdal gazdagon megáldott kis honunkban még csak nem mindenütt kinevetik azon lelkes hölgyeinket, kik olykor, magyar ruhában jelennek meg valamely bálban, vagy ünnepélyen; — hogy azon nevetők megtudják: miként öltözik fel egy magyar dáma magyárosan, megpróbálom a' sokszorosan tisztelt grófnő öltözetét leírni:

Fején fekete magyar főkötő volt gazdag arany fátýollal; homlokán egy roppant értékű gyémántos diadem (ahoz érték állítása szerint 40—negyven ezer pengő forintos értékű) tükrözé vissza a' napsugárjait. Nyakát 6 sor keleti drága gyöngy köríté, — a' magyar váll ismét temérdek becsű kövekkel volt elhintve. Öltözete többi része, arannyal felette gazdagon himzett nehéz fehér selyem kelmékből volt; karján pedig a' legfinomabb arany-szővetű persiai caschmir lengett nemzeti színeinket visszatükrözve. Így lépett ki a' grófné kocsijából; de volt is ám éljen kiáltás, olyan, hogy talán Mátyás választása óta oly magyarázaj, a' Rákos szunnyadó csendét nem veré föl.

Utóljára megérkezett a' tisztelendő püspök ur is. És megkezdődött a' munka misével, de ezt megelőzte az „Imarczunkra borulunk“ mellyet közösen minden ahoz értő ember, ki magyarul, ki németül- 's svábul énekelt. Azt minden esetre szerettem volna tudni, hogy hitsorsosaim, 'smeg az evangelicus polgárok ez alatt mit énekeltek; mert nekik is jól esett volna hogy szívök érzetét első ünnepök hajnalán éneken istenhez emeljék magok módja szerint; azon ünnepen mellyen ök életöket és véröket, esküvel ajánlják azon hon oltalmára, melly nékiek lelkiesmeretök szabadságát, — a' többi mellett, — még az eskü pillanatában is illy felségesen őrzi. No hiszen számukra is volt módrendezve, melly által ök is szívök nemzeties érzetét kiönthették volna; mert kivolt tűzve, hogy ur felmutatásakor, a' Kölcsey nagyszerű hymnusa énekeltesék, mellyre a' nemzeti színház énekkara az igazgatóságtól ki is volt kérve, — de in loco et momento az énektől eltiltották öket, 's így a' hymnusnak csak zenéje játszatott a' zenekar-

tól. Ne forduljanak meg hamvaidd koporsódban üdvezült lélek! hogy szent gondolataidat, melyeket a' téged áldó hálás nemzedék, szent lelkesedéssel magáéinak vall, ezen nagyszerű nemzeti ünnepről elkergeték. Győzni fog nem soká nemzetiségünk, 's magyar egünk fényes napjának sugárjai, áttörendnek a' durva homály sötét gőzkörén is.

Megleven a' mise, a' zászló felszenteltetett. Azon a' szalagokat a' keresztanya reá felkötötte. A' zászlón egyfelől a' Boldogságos szűz van Barabástól festve, másfelől Magyarhon és Pestvárosa czimere; mindkettő magyar körirattal. Igen pompás zászló; gazdagon himzetek a' szalagok. A' felszentelés után következett a' szegverés. A' zászló nyelvébe feljülről lefelé szept vertek illy sorban: az első a' szentháromság tiszteletére a' folszentelő püspök; a' 2at ő felsége nevében gróf Károlyiné; a' 3at a' nádor fenség nevében ismét Károlyiné. 4et az esztergomi primás nevében ismét a' püspök; 5et a' püspök nevében a' pesti praepost; 6at a' város nevében a' polgármester; 7. 8at a' keresztanyák nevében osztályparancsnok 's az első század kapitány — és így tovább. — Ezt a' szegverést olly foglalatosságnak találtam, mit a' zászló-nyelcsináló is véghezvihetett volna. Ezután az esküt az örhad letette. Nevezetes pont benne az: hogy a' nemes tanácsnak vak engedelmisséget esküszik. De mielőtt az esküt letették, 's a' hadparancsnok a' zászlót a' zászlótartónak átadta volna, az említett parancsnok egy rövid beszédet tartott, mire az örhad felkiáltott: „Éljen a' király!“ — Eskü után a' táborigazgató pap mondott ékes beszédet, — miután az örhad helyreállt. — Utóljára a' püspök a' kápolnából az örhadra pápai áldást mondott; 's az örhad erre imára borult. — A' szent dolgok végzetével Tedeum énekeltetett. — Ezután az örhad háromszor 'disztűzelt, 's azzal hazament, a' sorban a' hogy jött, — 's délután háromkor a' redoutban nagyot ettek és ittak, sokakért.

Igy ment véghez a' nagy ünnep! Megjegyzendő hogy sem lopások, sem pofozódások, mint különben Pesten illy alkalommal lenni szokott, nem történtek. — Egy néhány házmester-kisasszonynak szoknyája abroncsa igaz összetört, de illy statusveszéllynél jelen van mindég az arszlán sereg, rögtön kipótolva a' kárt. —

Tegnap 20-án mint Szent István napján ismét nagy innepélyen valék Budán. — Látam a' nagy fegyvertárt, és a' „Szentistván“ kezét. —

17-én pedig egy néptelenebb, 's amannál csendesebb, de az emberiségre sokkal több üdvet árasztó intézeti ünnepélyen voltam jelen, tudnillik a' kisedővóképző intézetek alapkövének, császári királyi főherczeg asszony Mária Dorothea, nádorné ő fensége általi letétele ünnepélyén. — Miről egy más levelemben bővebben irandok, barátod

Gedő.

U. i. Elfeledtem megírni hogy a' zászló szentelésén sok nagy katonatiszt, 's sok fényesen öltözött magyar urak 'sa't. voltak. — Valamint azt is hogy minden magyar commandó szóra a' nemes ifjuság hatalmas „éljen“t kiáltott. — Ma a' ludoviceumban voltam, 's a' vezetőtől kérdezvén — ámbár tudtam — hogy miért üres ez? azt mondta, hogy a' commandói műszavakat nem lehet magyarul megtanulni, 's azért nem tanítanak benne.

Szolgabiró ur.

Dús szolgabiró udvarán
A' bűnös pór megáll:
Fejére a' sötét szitok
Mérges villáma száll.

„Keringettét! ugyan miért
Hibázol, vad paraszt?“
Kiált 's a' halvány pórra ő.
Keményen ráriaszt.

„Csak most az egyszer tens uram
Bocsásson meg nekem:
Rendén tul egy hajszállal is
A' lábom nem teszem.“

A' biró mond: „nem engedek;
Mostan harmincz alól
Magad bizony föl nem szeded —
Bár mint imádkozol.“

'S mig mérgesen káromkodik,
És áll a' pór busan:
Nagyot visít a' kis malacz,
Melly zsákba rejtve van.

„Hamar hajdu, deresre őt!
De ám rójon karod;
Feküdj paraszt, nem engedek
Bár a' földet marod.“

És föl fekszik keservesen...
A' pálcza már suhint...
„Most az egyszer mégis ne bántsd“
Szól—'s engedelmet int.

Fölkél a' pór; a' kis malacz
Zsákjából most kifut,
'S a' jó állapot harmincz botért
Majd holnap nyársra jut.

Esengés.

Jöjj karomba szép tavasz virága,
Jöjj karomba bájos leány!
Éjszemednek villám-sugaránál
Földerül az árva szív-magány.

E' kebelnek boldogsága nincsen:
Légy enyém te, én tied leszek;
Légy enyém! hogy szívünk érzeményi
Tiszta lángban egyesüljenek.

Fonj keresztül lilium-karoddal,
Nyujtsd egy csókba hű szerelmedet,
'S mondd: örökre! így te itta' földön
Fölnyitottad boldog mennyemet.

Száll az év és tűn a' rózsapálya,
Bájvirága halványon leball:
Föl szeretni, lány, hát szívcsérében —
Mert szerelmünk többé nem virul.

Urházy György.

Molmi.

Némelly statusok orgonasiphoz hasonlitanak, mellyeket csak azért csinálnak jó hozsuzukká hogy majd az elvágás által tetszés szerint hangolják.

Népekre is alkalmazható a' kertészszabály, mi szerint a' fákat, mellyek nem akarnak virágozni, erős hasítások és sértések által virágzásra lehet kényszeríteni.

Jean Paul F. Richter.